

3.1.

MOBILITEIT & INFRASTRUCTUUR

Grensoverschrijdende mobiliteit in de Euregio Maas-Rijn (EMR) is tijdens topbijeenkomsten van burgers in de afgelopen jaren als een van de hoofdthema's aangegeven. De groeiende vraag naar mobiliteit wordt opgevangen door een dicht multimodaal vervoersnetwerk, dat geenszins bij de grenzen ophoudt.

3.1.1. BESCHRIJVING VAN DE TOESTAND

Het grote aantal grensoverschrijdende openbaarvervoersverbindingen in het bus- en spoorvervoer illustreert het belang dat aan deze kwestie wordt gehecht. Niettemin is er nog veel te doen op dat gebied.

Volgens het in 2018 ondertekende akkoord tussen het Euregionaal coördinatiecentrum van de Vereniging voor Openbaar Vervoer van Aken (Aachener Verkehrsverbund – AVV) en de Euregio Maas-Rijn treft het Euregionaal coördinatiecentrum de nodige maatregelen inzake mobiliteit en ondersteunt en coördineert de samenwerking van alle mobiliteitsactoren in heel de EMR. Naast de regelmatige werkvergaderingen komen alle vervoerbijbedrijven en openbaarvervoersautoriteiten ook regelmatig bijeen in de zogenaamde AG TTM (Werkgroep Tarieven, Ticketing en Marketing). Er werden mooie vorderingen geboekt, te beginnen met het Euregoticket, maar die stuiten nog op enkele problemen, meer bepaald inzake infrastructuur.

De vorderingen

Het Euregoticket en het Euregionaal Bike-Ticket, die sinds 2020 verkrijgbaar zijn, kunnen hier als gezamenlijke producten worden genoemd. Beide maken het gebruik van het openbaar vervoer in de grensstreek mogelijk met één gemeenschappelijk vervoerbewijs dat door alle vervoersmaatschappijen wordt aanvaard. Ook de uitbreiding van het Belgische spoortarief tot het centraal station van Aken en de integratie van de grenssteden Kelmis, Vaals, Kerkrade en Heerlen in het AVV-tarief kunnen als voorbeelden

van de nauwe grensoverschrijdende samenwerking worden genoemd.

Tot de lopende speerpuntprojecten op vlak van mobiliteit behoren het Interreg V A-project "EMR Connect" (ECON), alsmede de projecten "easyConnect" en "MaaS" (Mobility as a Service). In het project EMR Connect werkt een consortium van 14 partners aan verschillende vraagstukken op het gebied van de grensoverschrijdende mobiliteit in de EMR. Het gaat onder meer om de uitbreiding van het Euregionaal tariefaanbod, de maatregelen op het gebied van digitalisering en de uitbreiding van het Akense NRW-semesterticket (een zes maanden geldig ticket voor heel Noordrijn-Westfalen) tot de provincie Limburg. In het kader van het project easyConnect wordt een baanbrekende technologie voor grensoverschrijdende e-ticketing getest. Het Nederlandse pilotproject MaaS ontwikkelt een gebruiksvriendelijke multimodale app die ook het plannen en boeken van talrijke vervoermiddelen over de grenzen heen mogelijk zal maken.

Naast samenwerking in door de EU gefinancierde projecten, wordt ook op andere gebieden nauw samengewerkt. De constructieve Duits-Nederlandse samenwerking bij de aanbesteding van de Limburgse regioconcessie, de ingebruikneming van de RE18 tussen Aken en Maastricht en de uitbreiding van het NRW-Semesterticket tot Maastricht, kunnen ongetwijfeld als successen van de afgelopen jaren worden genoemd.

De hinderpalen

Tot de hinderpalen inzake grensoverschrijdend openbaar vervoer behoren de uiteenlopende nationale financieringsstructuren. Zo verleent de Belgische Staat bijvoorbeeld gratis gebruik van het openbaar vervoer toe aan Belgische senioren. Dit aanbod is echter beperkt tot het Belgische grondgebied en kan niet over de grens in de buurlanden worden gebruikt. Verdere uitdagingen liggen in de onvoldoende ontwikkelde of geheel ontbrekende infrastructuur (in het bijzonder in het spoorvervoer), in verschillende nationale eisen voor voertuigen of in verschillende technische normen, bijvoorbeeld voor de nationale dienstregeling en real-time gegevens.

3.1.2. ONTWIKKELINGSVOORUITZICHTEN

Of het nu gaat om het verbeteren van de grensoverschrijdende diensten, de aangeboden grensoverschrijdende tarieven en tickets of de grensoverschrijdende reizigersinformatie, de uitdaging bestaat erin aan een voortdurend toenemende vraag van mobiliteit in de EMR te beantwoorden en het plaatselijke openbaar vervoer in de regio aantrekkelijk en duurzaam te maken, ook over de grenzen heen. Dat zou op verschillende manieren kunnen.

Een centrale prioriteit daarbij is de verdere ontwikkeling van de grensoverschrijdende spoorweginfrastructuur, alsmede de verbetering van het dienstenaanbod in het grensoverschrijdend plaatselijk personenspoorvervoer. Op het gebied van de infrastructuur zijn zogenaamde “ontbrekende spoorwegverbindingen” geïdentificeerd, zoals de verbinding tussen Hasselt en Eindhoven, waarvan de rentabiliteit thans in haalbaarheidsstudies wordt geëvalueerd. Ook de grensoverschrijdende verbinding van spoorlijnen is van groot belang, bijvoorbeeld de totstandbrenging van een rechtstreekse verbinding tussen Aken en Brussel in het plaatselijk vervoer, de verbinding van Aken over Eindhoven naar de Randstad (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag,

Utrecht) en de verbinding van de RE 18 van Maastricht naar Luik. De grensoverschrijdende busdiensten moeten eveneens worden geoptimaliseerd. Zo bestaat bijvoorbeeld de wens voor een verbinding van Hamont-Achel naar Weert. Voor de verbinding tussen Monschau en Eupen zal de Netliner worden ingezet, die in de regio Monschau en omgeving reeds als flexibel busje voor niet-geregeld vervoer op afroep rijdt.

Om het gebruik van deze diensten in een grensoverschrijdende context zo aantrekkelijk mogelijk te maken, moet het aanbod van grensoverschrijdende tarieven verder worden ontwikkeld. Het is de bedoeling dat de tarieven op een gebruiksvriendelijke manier kunnen worden berekend voor de hele reis, zodat de reiziger bij het kopen van tickets en het betalen ervan niet langer over de grens nadenkt, maar tegelijkertijd op transparante wijze inzicht heeft in alle gemaakte kosten. Er zijn al concrete plannen tussen Noordrijn-Westfalen (NRW) en Nederland om het bestaande OV-chipkaarttarief in Nederland te combineren met het op afstand gebaseerde e-tarief in NRW. Verder zullen ook de bestaande producten met een forfaitair tarief, zoals het Euregioticket en het bijbehorende Bike-ticket, verder worden ontwikkeld.

De harmonisering van de ticketverkoop moet ervoor zorgen dat gebruikers in de toekomst in het plaatselijk vervoer met één enkel ticket kunnen reizen, en dit uiteraard ook grensoverschrijdend. Deze aanpak, die reeds is getest in een proefproject op basis van een ID-ticketsysteem, heeft tot doel de verschillende nationale e-ticket-normen aan elkaar te koppelen en aldus een inter-operabele ticketverkoop over de nationale grenzen heen mogelijk te maken. Hierdoor wordt grensoverschrijdend gebruik van het openbaar vervoer voor reizigers gemakkelijker dan ooit. Bestaande toegangsbarrières zullen op deze manier effectief worden ontmanteld.

De grensoverschrijdende reizigersinformatie betreffende uurroosters, werken en bereikbaarheid zal voor heel de EMR snel verkrijgbaar zijn aan bushaltes, in stations en online.

In het kader van de toekomstige samenwerking wil de EMR zich samen met zijn partners prioritair richten op innovaties op vlak van mobiliteit. Vooral op het gebied van van geconnecteerde mobiliteit, bedoeld is het e-ticketing op smartphones, wil de EMR de betrokkenen steunen om zich tot een pioniersregio te ontwikkelen. Daartoe dienen in de toekomst enerzijds grensoverschrijdende trajecten met elektrisch aangedreven bussen te worden bediend en anderzijds bestaande modellen, bijvoorbeeld op het gebied van e-bike sharing, in de EMR grensoverschrijdend te worden uitgebreid. Ook met waterstof aangedreven voertuigen moeten worden overwogen. De regionale duurzaamheidsdoelstellingen voor het lokale openbaar vervoer dienen zoveel mogelijk in nauwe onderlinge coördinatie te worden uitgevoerd.

Ten slotte moet ook de multimodaliteit worden uitgebreid. Met name het fietsnetwerk moet worden versterkt, zowel met e-bikes als met gewone fietsen. De eerste projecten en plannen hebben hiervoor reeds de weg geëffend en moeten nu worden geconcretiseerd en, zo nodig, aangevuld.

De uitdaging bestaat erin aan een voortdurend toenemende vraag van mobiliteit in de EMR te beantwoorden en het plaatselijke openbaar vervoer in de regio aantrekkelijker en duurzamer te maken.

Het Euregioticket: 3 landen, 1 dag, 1 prijs

Het Euregioticket is een forfait voor een dag, zonder grenzen. Het is in de drie landen geldig op haast alle bus- en treinlijnen in de Euregio. Tijdens het weekend en op nationale feestdagen is het geldig voor 2 volwassenen en 3 kinderen van minder dan 12 jaar. Het Euregioticket is voor 19€ (in 2021) verkrijgbaar in alle stations en aan alle ticketautomaten, alsook bij de deelnemende autobuslijnen.

3.1.3. DOELSTELLINGEN EN ACTIES

- **Ondersteuning van de samenwerking tussen openbare diensten, netwerkexploitanten en vervoersondernemingen:**
 - Totstandbrenging van een uniforme geautomatiseerde gegevensbasis, Voor de registratie van gebruikersstromen in het openbaar vervoer,
 - Bevordering van een structurele samenwerking tussen overheidsinstanties en vervoersbedrijven in de Euregio.
- **Bevordering van innovatie in de mobiliteitssector:**
 - Grensoverschrijdende coördinatie van activiteiten op het gebied van e-mobiliteit,
 - Versterking van het grensoverschrijdend mobiliteitsnetwerk door multimodale aanbiedingen,
 - Totstandbrenging van interoperabiliteit op het gebied van e-ticket-normen,
 - Ontwikkeling van aanbiedingen voor bikesharing.
- **Creatie van nieuwe diensten voor de reizigers:**
 - Verbetering van de grensoverschrijdende reizigersinformatie:
 - Samenvoeging van alle Euregionale dienstregelingsgegevens in een systeem voor grensoverschrijdende informatie in real-time,
 - Informatie over grensoverschrijdende multimodale reisketens,
 - Grensoverschrijdende tariefinformatie,
 - Integratie van oplossingen met een toegevoegde waarde in het multimodale reizigersinformatiesysteem (bijvoorbeeld rijtuigvolgorde, bezettingsgraad, beschikbaarheid van e-bikes en de mogelijkheid om fietsen mee te nemen),
 - Coördinatie van de grensoverschrijdende uitwisseling van site-informatie,
 - Versterking van alle aanbiedingen en netwerken op een gemeenschappelijk platform.
 - Ontwikkeling van een Euregionaal tariefaanbod:
 - Versterking van grensoverschrijdende tickets, bv. Euregoticket,
 - Creatie van nieuwe specifieke Euregionale aanbiedingen voor doelgroepen,
 - Totstandbrenging van nationale e-tarieven als basis voor de koppeling van tarieven voor een doorlopend grensoverschrijdend tariefbeleid op basis van de afgelegde afstand,
 - Ontwikkeling van tariefaanbiedingen voor studenten in de EMR.
 - Harmonisering van de ticketverkoop:
 - Ontwikkeling van een interoperabiliteitsinfrastructuur voor grensoverschrijdende ticketverkoop,
 - Ontwikkeling van een aanpak die de identiteitskaart aan de ticketverkoop linkt voor de interoperabele koppeling van verschillende nationale e-ticket-normen.
 - Uitbreiding van het dienstenaanbod:
 - Totstandbrenging van een ononderbroken lijn voor lokaal spoorwegvervoer van reizigers (SPNV-lijn) Keulen- Aken - Brussel,
 - Totstandbrenging van een ononderbroken SPNV-lijn Aken - Eindhoven - Randstad,
 - Totstandbrenging van een ononderbroken SPNV-lijn Aken - Maastricht - Luik,
 - Totstandbrenging van een ononderbroken SPNV-lijn Hasselt - Eindhoven,
 - Totstandbrenging van een ononderbroken SPNV-lijn Mol - Roermond.
 - Ontwikkeling van de infrastructuur:
 - Uitbreiding van Park & Ride en Bike & Ride,
 - Verbetering van de mobiliteit in landelijke gebieden.

CONCLUSIE

© AVV

Grensoverschrijdende mobiliteit is een belangrijke hefboom voor alle thema's van de EMR 2030-strategie: economie en innovatie, arbeidsmarkt, onderwijs en opleiding, cultuur en toerisme, gezondheidszorg en veiligheid hebben allemaal nood aan hoogwaardige infrastructuren voor een mobiliteit die steeds toeneemt en gemakkelijker, efficiënter en meer verbonden wordt. Een gemakkelijke toegang is en blijft altijd de kern van de inspanningen die omtrent dit thema worden geleverd.